> اگر کشوری به سمت رشد برود، با دست کارگران رو به رشد می‌رود و اگر کشوری رو به انحطاط برود، باز هم با دست کارگران این اتفاق می‌افتد

نگاهی از جنس دهه جدید به قشر کارگر

کارگرها مقدمند

سارا مومنی
دکترای مدیریت رسانه

نامگذاری روز جهانی کارگر از یک اتفاق تاریخی تلخ نشأت می‌گیرد. قرار بود در ایالات متحده آمریکا از اول می ۱۸۸۶ ساعات کار کارگران در روز به هشت ساعت کاهش پیدا کند اما این اتفاق نیفتاد و کارگران به تظاهرات و اعتصاب دست زدند و ۱۲۰۰ کارخانه و کارگاه تعطیل شد و چند کارگر در درگیری‌ها و پس از آن مجازات و اعدام شدند.

تلاش برای احقاق حق در مواجهه با بدنه قدرت، چیزی جز کشتار برای قشر کارگر در پی نداشت و همین اتفاق باعث شد هر سال اول می که مصادف با ۱۱ اردیبهشت است، روز کار و کارگر گرامی داشته شود.

از سوی دیگر در سخنان بعضی از رهبران جهان، کار و قشر کارگری همیشه مهم بوده است. مثلا امام (ره) به این قشر توجه ویژه‌ای داشتند. این‌که رهبر یک ملت که میلیون‌ها نفر مخاطب حرف‌های او بوده و هستند و تقریبا در تمام صحبت‌هایش به قشر کارگر اشاره داشته باشد، میزان اهمیت و تأثیر این قشر روی جامعه را نشان می‌دهد.

نخستین پیام امام (ره) درباره کارگران ۱۱ اردیبهشت ۱۳۵۸ در روز جهانی کارگر بود. در این پیام، کار هم‌سنگ نور دیده شد که همیشگی است و بر همه جامعه اثرگذار است، یعنی در جریان زندگی جامعه، کار و کارگر حضور دارد و به رشد و تعالی آن جامعه کمک می‌کند یا ممکن است آن را عقب بیندازد.

امام (ره) در جایی دیگر اشاره کردند: «کارگران ما، چه طبقه دهقان و چه طبقه کارگران سایر کارخانه‌ها و سایر مکان‌ها، برکاتی که در کشور است، مرهون وجود آنهاست و بنابراین آنها بر همه مقدمند.»

ممکن است بعد از خواندن این پیام امام (ره) درباره کارگران این موضوع در ذهن‌مان خطور کند که در واقعیت و در جریان‌های مختلف سیاسی در طول تاریخ در تمام کشورها، بی‌عدالتی‌هایی از سوی طبقه ثروتمند و مسؤولان و مقامات برای طبقه محروم و مستضعف کارگران رقم خورده و می‌خورد اما به هرحال نمی‌توان منکر ارزش و اهمیت ویژه این قشر در جامعه بود.

امام بر همین گفته‌ها اکتفا نکرده و در جایی دیگر، کارگران را عامل ارزش‌های بزرگ انسانی، طبقه شریف، ستون فقرات استقلال کشور و اسطوره سرنوشت‌ساز و رهایی‌بخش از وابستگی‌ها می‌دانند.

جمله خلاصه و مهمی که در وصف کارگران از ایشان شنیده شده این است که ایشان، حیات یک ملت را مرهون کار و کارگر می‌داند.

نکته کلیدی اتفاقات تاریخ و سخنان امام (ره) درباره کارگران، تاکید بر امر اجتماعی و نه فردی بودن کار و کارگری و کارگران در یک جامعه است. آنجا که یک کنش جمعی از کارگران (مثل اعتصاب) باعث تغییر زندگی روزمره یک جامعه در دو طیف منفی و مثبت می‌شود، علت این تاکید روشن می‌شود.

بنابراین باید گفت امر کار و حضور مثبت و سلامت قشر کارگر در جامعه اجتماعی است، چون اثر و تأثیر آن بر کل جامعه است. نمی‌توان در این قشر ارزشمند همانند کسی بود که چاقو به دست در کشتی نشسته و تنها زیرخودش را سوراخ می‌کند. اثر آن نقص فردی و آن کم‌کاری، روی تمام جامعه تأثیر خواهد گذاشت. بخش دیگری از صحبت‌های امام (ره) نشانگر همین مسأله است:

«دو قشر از ملت، ستون فقرات کشور و انقلابند: یک قشر، قشر کارگر که با مجاهدات پیگیر خود، قبل از انقلاب با اعتصابات دامنه‌دار خود انقلاب را به پیروزی رساندند و بعد از انقلاب هم آنها هستند که با کوشش خود و جهاد خود در راه اسلام این انقلاب را به پیش می‌برند و من امیدوارم که کوشش آنها در پیشگاه مقدس خدای تبارک و تعالی مقبول باشد و سرفراز باشند در اینجا و در آنجا و قشر دوم کشاورزانند. کشاورزان و کارگران اساس استقلال کشورند و اگر این دو قشر به‌طور دلخواه‌شان عمل کنند، گرفتاری‌های کشور ما ان‌شاءا... رفع می‌شود.»

شاید بتوان انتخاب یک روز برای کار و کارگر در جهان و توجه برخی رهبران جهان در طول تاریخ به این قشر را با این مسأله مرتبط دانست که یکی از ابعاد سبک زندگی و راه و روش زیستن عموم مردم از خانواده‌ها، دانش‌آموزان، دانشجویان، مسوولان و طبقه‌های مختلف در یک جامعه، «حضور اجتماعی و کارکردن» در جامعه است. کارکردن، کم کار کردن، کار نکردن، علاقه به کار داشتن و نداشتن، کار را درست انجام دادن و کار درست را انجام دادن، همگی از جمله مباحث اصلی بعد کار و کارگران در حوزه سبک زندگی اجتماعی است. این مسأله به قدری مهم است که امام (ره) در بخشی از سخنان‌شان درباره کارگر فرموده‌اند: «اگر کشوری به سمت رشد برود، با دست کارگران رو به رشد می‌رود و اگر کشوری رو به انحطاط برود، باز هم با دست کارگران این اتفاق می‌افتد.»

نگاه انقلاب اسلامی به کارگران در تقابل با روایت‌های تاریخی

روز یکم ماه می به عنوان روز جهانی کارگر نامگذاری شده است و مراسم کارگری از سوی طبقات کارگر هر ساله در کشورهای مختلف برگزار می‌شود.

پشتوانه نظری این نامگذاری برگرفته از حزب کمونیست، سوسیالیست، آنارشیست و اتحادیه‌های کارگری است. اگر به این نکته نظری توجه کنیم که براساس آموزه‌های مارکس کارگران طبقه‌ای از جامعه هستند پس این بزرگداشت‌ها به جهت بقا و یا گرفتن امتیاز برای کارگران محسوب می‌شود.

به نوعی می‌توان گفت کارگران همیشه خود را در رقابت با طبقات دیگر جامعه می‌بینند. این نگاه عزت نفس و هویت مستقل کارگر را به مرور زمان و از دل تاریخ از بین می‌برد.

بعد از انقلاب اسلامی ایران، نگاه ما نیز با توجه به آموزه‌های امام به قشر کارگر تغییر کرد. بدین گونه که در جامعه اسلامی همه افراد در جهت تحقق زندگی درست و دینی تلاش می‌کنند.

کارگران نیز به عنوان بخشی از این جامعه شناخته می‌شوند و در این صورت اساسا نگاه طبقاتی از بالا به پایین یا برعکس دیگر وجود ندارد و بزرگداشت روز کارگر برای تکریم اعضای این جامعه بزرگ است.

در نهایت اگر از دریچه نگاه امام به این موضوع نگاه کنیم متوجه معنای دقیق عدالت اجتماعی از نگاه اسلام نیز می‌شویم. عدالت در اسلام به معنای توزیع مساوی منابع نیست بلکه به معنای توزیع متناسب به جهت رشد و نمو هر بستر است.

ПРИБАВКУ ПАЙКА
СЕМЬЯМЪ СОЛДАТЪ
ЗАЩИТНИКАМЪ СВОБОДЫ
И НАРОДНОГО МІРА

«عالم موجود شده است از فعالیت خدا، اجزای عالم موجود شده است از فعالیت‌هایی که بعضِ موجودات دارند. هیچ موجودی را شما نمی توانید سراغ کنید الا این‌که کارگر و کار در او موجود است و خودش کار است. کارگرها هم کارند، از کار پیدا شده‌اند.» امام خمینی (ره)